

2

Eer Eerwaarde Heer!

De Heer Adv: Ellinchiuijsen / deede mede sullende ondede
kenen, en ik, hebben ieder afsonderlijk geëxamineert, en
rijpelyk overwogen, of het mutueele testament van de
Heer Johan van Heijst en Juffrouw Anna Maria
Nicols: welke laatte wij geïnformeert sijn te wesen
overleden, als de verdere stukken door gem. Ueeldde
Heer Broeder aen mij mede ten hand gesteld, rakende
de procedures niet voor den Edelen Raade van Bra.
Land geënthameert tegens Olifius en Maria Van
Heijst sijne minderjarige Dogter, en daar over en
wel specialijk over de twee Mondelinge aen mij ge.
Daane vraagen;

1. Of gem. uwe Heer Broeder vijf kragte van't
voorn. mutueel testament niet absolutelyk
was Heeren Meester van den Ganschen Boedel.
2. Of het bedaan van den voorn. Olifius met relatie
tot sijne Dogter niet moet worden aangemerkt
als een vaptus?

Ten sulken effecte dat gem. Olifius moijt
niet selve Maria Van Heijst soude mogen
trouwen,

En of sulx niet hooppe van Succes soude
konne werden gesustineert?

Onse gedagten rijpelyk hebbende laaten gaan, en alles
overwogen, wat daar voor en tegen eenigzints in
consideratie soude kunnen koomen, soo sijn wij
beijde ondergeschreven eenparig en blysten hesilatie
van begrip,

Primo op de eerste voorgestelde vrage.

Dat de Heer Johan Van Heijst sijn leeven lang geduuren de
absolutelyk is geregtigt tot den Ganschen boedel, soo noq.
thans, dat hij aen gem. sijne Dogter meenderjarig ge.
worden sijnde soude moeten vijf keeren 5000. guldens

Soo mede als hij nog minderjarig sijnde niet consent van de langste leevende kwam te vrouwen,

Edogh Vermits inden selven testamente mede nog werd gevonden. deese periode;

Dat in cas haar voors. kind sonder wettige afkondenten naar te laten voor de langste leevende van haar beiden quam te sterven, dat als dan de langste, vende sijn ofte haar leeven lang geduurende sal trekken het uonfruct of inkomste van de goederen of effecten van de zijde des eerste overleedene aengekoomen, en dat naar overlijden der langste leevende van haar testateuren alle de goederen harer testateurs boodels wederom sullen keeren, even en versterven aen die zijde van haare respectieve vrienden, van welke die gekoomen, of ten huwelyk aengebragt sijn &c.

Soo sonden wij de Heere Johan van Steijst raaden by een nader testament de voors. dispositie, voor soo veel hem en sijne natelaten goederen aenbelangt in't geheel te revoceren ende te niet te doen; als daer toe blyjten alle bedenken bevoegt sijnde en vervolgens op nieuw van sijne goederen te disponeren, soo ende in diervoeger, als hij sal konnen goetvinden.

En wat nu mede aenbelangt de opgemelde tweede vrage, soo sijn wij het met de Heeren Schoncus en van Breugel omtrent de dispositie van het Roomsche regt mede wel volkomen eens, namentlyk dat of schoon de ontvoeringe van eene jonge dogter geschied niet geweld of met deszelfs bewilliging sive Volentibus, sive Volentibus Puellis raptus com. Mittatur, sodanige misdadaad sonder onderscheid niet de dood moet werden gestraft, als breder by de L. unic. cod. de rapt. Virgin. Edogh ons is mede bekent by een lange ondervindinge, dat of schoon die voors. en andere dispositien van het beschreven regt soo mede van verscheyde dien conform ook in outland gemaakte Reglementen niet en sijn specialijk ge.

abrogeert, des niet te min alle Saaken en Statuten niet wel
sijn te compasseren met onse Landaart, en mette Conni-
ventie daaromtrent althans in observantie sijnde, en is
daaromtrent ook wereld kindig, dat nog maar weynige
Jaaren geleden Zelf een dsqter die directelyk ende
actielyk nog was onder de curatele van den Stoove
van Holland met een jongman doorgestaan sijnde
Zelfs dien Vaptōr is gepermittert geworden met dat
Meisje te mogen trouwen, mits betaalende een geringe
Coete / Misfalle / van 1200 guldens, om welke en meer
andere redenen dan ook by wel gem. Stoove van
Holland op den 30^e. April 1742. is geschreven een ampel
geraisonneerde Misfave aen de Edele Groot Mog. Heeren
Staaten van Holland ende Westfriesland, daar by dan
ook seer ampel was gededuceert de voors. dispositie
van 't Dicomische recht niet alleen, maar ook
van verschide politiqe ordonnantien placaten
en edicten. Soo van deese als ander provincien, en
op fundament van alle welken by den voors. Stoove
van Holland aen haar Ed. groot Mogende inder selver
serieuze overweginge wierde gegeven „ of niet om met
„ nadruk en tijdelijk tegen! sodanige onbesonne on-
„ dernemingen te voordien, en ten eynde sodanige
„ politiqe ergernissen by een verder conniventie niet
„ soude werden geconsiderust te weesen als gepermittert
„ en geen rechege van de Justitie subjeet ..... de voors
„ excessen behoorden te werden geMeijt, Soo als daar
„ van breder by den selven Misfave copulijk hier by
„ gevoegt.

Edogh hebben Hooggem. Naar Ed. groot Mog. tot nog toe
niet kunnen goedvinden op dat respect eenige nader
of andere ordre te stellen;

Redenen waar omme wij dan ook Vermijnen, dat in het
geval voor handen met seer weynige hoop van succes
soude kunnen werden getentiva in judicio contradictorio, ten
eynde by sententie soude werden verstaen, dat gemelde

olifien met Maria Van Heijst op fundament van de gepron-
deerde gedane schakinge niet en soude vermogen te trouwen,
Te minder nog, om dat by den Selven regter het verzoegte
Mandement Penaal /tenderende onder anderen mede om
te erlangen -interdictio, dat gem. olifien en Maria van
Heijst van der selver trouw beloften geen gebruik soude
mogen maken, of sig metten anderen inden echt begeven,
reets is ontsejt by speciaal app^o ^{verdit.} in Verleent aen den
Suppliant met opsigte tot het verdoeken van Penaal
" nihil, en ten opsigte van de nauw actie fiat mande,
" ment ut petitur

Werdende tot besluyt deser laatstelyk, nog dit hier byge-
voegt, dat wy ondergeschreven ook nog mededeling
onderreget sijn, dat gem. olifien dan ook nog goede
bewijzen in handen soude hebben, daar vast soude
consteren hoe en op wat wijze hij door Juffrouw Van-
Heijst specialijk was verzoegt, en gebeden om met
haar te willen mede gaan, en op welk respect dan
ook nog levonden werd in fine van de Voorz. aenge-
haalde missive van den Stoorc van Holland, mede
te sijn geinsereert dese periode " alle welke /t. daar by
" in t breede vermeldet clausulen vervolgens mede by
" reciprocacie soude moeten werden geëxtendeert in
" opsigte en te gens dogters of Vrouwen, dewelke
" enige manspersonen sonder onderscheid van
" jaaren hebbende oudert of staande onder Voogden
" tot het gunt Voorz. is astutia et illecebrius souden
" koomen te induceren;

Weshalven onse Raad soude gedragen die procedures
te laten in statu quo sonder meergeld deswegens te
visiteren, in die verwagting, dat die weggeloopte Ede
geroofde Dogter wel haast wederom van selfs tot
inkeer koomen sal, en op allerhande wijze buiten-
procedures om vergiffenisfe, en om wederom in gratie
te mogen werden aengenomen sal koomen bidden;
Soo niet, soude de Heer Johan Van Heijst haar aen haar
eijgen gedragh in t geheel kunnen overlaaten, en gant

abandonneren, Sullende hij in allen gevalle ten allen tijden
kunnen volstaan met de uytkeeringe van de een haer ge.
maakte opgemelde 5000 guldens, onderstond Waar mede
Vertrouwende voldaan te hebben aen de voor. gerequireerde
hebben wij de eere onte ondertekenen Lagerstond Seer Eer.
Waarde Heere Veld: ootmoedige Dienaren, Waren getekent
Francois Ellinchuijten R. D. Hoijnek Van Papendrecht
Nog Lagerstond s Stage den 12. October 1750.

Misfive van het Hoff. over het heengaan
van Jonge Dogters op een clandestine
wijze, en buiten kennis van haare
ouders, ende vroogden met mans.
personen et vise versa omtrent
manspersonen hebbende ouders
of vroogden dat: 30 april Recept: 2.
Meij 1742.

Edele Groot Mogende Heeren.

Het Hoff verplicht sijnde om voor soo veel het fait van de
Justitie, en de administratie van dien betroft een waak.
zaam oogte houden tot weeringe van alle excessen
en disorders die in Udele groot mogende provincie ge.
pleegt werden, soo hebben wij geoordeelt te wesen van
een indispenabele nootsakeijheid aen Udele groot mog.
by deuten te koornen representeren, dat al over eenige
tijd geleden, en nu onlangs by twee eclatante gevallen
aen ons is voorgekomen, dat al met een opgeheve hand
en vorregaande wijze werden gewioleet en geschonden
in materie van het huwelyk alle banden van subordi.
natie, en pligten van onderhorigheid van kinderen
omtrent derselver ouders die by God almagtygh so die.
baar aen haar syn aenbevolen door het heengaan van Jonge
Dogters op een clandestine wijze en buiten kennis van
derselver ouders of de langstlevende van deselve, en
vroogden met manspersonen door welker intrigues
en sinistre measures de gemelde Jonge dogters ongeluk.
kiglyk misleijd en gereduceert worden tot derselver on.
herstelbare ruine, waar door dan vervolgens niet alleen

de gemelde ouders of de langst leevende Van dien, en voorgden
en verdere nabestaande Vrinden inde uiterste affleatis
geraken, maar ook tot voorkominge Van verdere on-
heijlen en ruineuse gevolgen geforceert en gedwongen
worden in haer weerwil sodanige onbehoorlyke enga-
gements Van huwelijken met derselve toestemminge
te bekragtigen, welke excessen en disorders zelfs soo verre
gaan, gelijk als uijt Verscheijde gevallen is gelleken,
dat Jonge Dogters gesproeten uijt seer fatsoendelyke
en notabele familien Van Holland sig in verre hebben
vergeeten Van clandestienelyk heenen te gaan met mans
personen Van het alderlegste soort en conditie, waar
door dan de beschreve rechten, en heijlsame wetten
Van Udele Groot Mogende in het stuk Van huwelijken
vervat by derselver politieke ordonnantie Van den
1° April 1800 met de voet werden getreden, en ten-
eenmalen gevilpeneert.

Wij vindaen wel dat in het beschreven recht hier tegen
is voorzien by de L. Unie. cod. de raptu virginium
alwaar geen onderscheid gemaakt word of een ver-
voeringe Van een Jonge Dogter geschied met geweld
of met desselft bewilliginge;

Sed sive nolentibus sive volentibus Puellis raptus
committatur, sodanige misdadt sonde sonder
onderscheid met de dood moeten werden gestroft

Werdende voor reden daar Van gegeven in gemelde L. Unie
§ 2. quia hoc ipsum velle Mulierum ab insidiis ne-
quisjimi hominis qui Mediator raptinam inducitur
Nisi ^{et enim} eam sollicitaverit, nisi odiosis articulis
Circumstenerit non faciet eam velle sive intantum
dedecus prodere, werdende voort by deselve wet ge-
statueert, dat tegen de ouders die sodanige onbetamelijke
engagements met derselven toestemminge koomen
te bekragtigen, met een deportatie moet worden geant,
ma verleert, en welke wet mede tot de weduwen word

geen... zelfs tot een Sponsa propria. De unic cod. de
Napoli Virgin, het welk nader geconfirmert werd door de
Novell. 148. en 150, alle saaken die niet wel sijn te compa-
seren met onsen Landdaart, en met de coniventie van
Uddele Groot Mogende Provincie, Waaronne Wij Uddele
Groot Mog: Souden geeven in serieuse overweginge, of niet
om met nadrick, en tijdelijk tegens sodanige onbesonne
Ondernemingen te voordien, en ten eynde sodanige publi-
que ergernissen by een verdere coniventie niet soude
Werden geconsiderert te weesen als gepermitteert, en
geen recherche van de Justitie Subject, by een placaat of
Edict van Uddele Groot Mog: Naa het exempel van de
naburige provincie van Utrecht de voors. excessen behouden
te worden gesteuft.

Wij vinden daar van een placaat van de Heeren Staaten v.
Lands van Utrecht van den 30^e Mij 1650 als mede het
14^e articul van de ordonnantie der Soen van Hoog gem:
Heeren Staaten van den 14^e April 1659, en wij souden om
dit quaat efficaciusfelyk te sluiten en alle ^{en} ~~entrepris~~
van die natuur des te sterker tegent gaan aen Uddele
Groot Mog: geeven in bedenking, dewyl sodanige onder-
nemingen voor het grootte gedeelte geschieden spe-
lucari capstandi, of om sig te redder vult een verval van
saaken, of niet in het voors. placaat of Edict van
Uddele Groot Mog: een claudule behoorden te werden
gein secret, waar by soo als by Placaat van Keijzer
Karel de Vijfde van den 4^e October 1540. nopende het contrac-
teren van heimelyke huwelyken van personen bere-
haar jaaren zijnde is gestaticeert, soude worden vast
gesteld, dat alle manspersonen die met eenige jonge,
Dogter, het sij deselve meerderjarig of minderjarig sijn
helbende ouders of staande onder voogden, clandestinlyk
sullen bestaan heen te gaan, om alsoo met deselve huw-
lyke te contracteren, dat sodanige manspersonen loven en
Behalven het incurreren van de vindiets van de Hooge Ove

te geen
tijde en sullen mogen genieten eenige donarie of ander
gewin het sij vijf kerage van contract antenuptiaal off
vijf kerage van gemeijnschaps van Goederen volgens
costuymen van den Lande by testament, gife overdrachte,
cessie of andersints in wat maniere dat het sij op de
goederen van de vord. dogter sullen mogen besitten
en agterboalen, al waar het soo, dat sijlieden daerna
verkeegen het consent van vader en moeder of van de
voogden

Waarby men nog soude kunnen voegen sodanige verdere
precautien tot afschrik tegens die gem. ondernemingen
als Udele groot Mog: naa derselver Hooge wijsheid
sonden oordeelen te weeten van de meeste nadruk en
efficacie, alle welke clausules vervolgen by recipro-
calie soude moeten werden geextendeert, inopsigte en
tegens Dogters of vrouwen, dewelke enige man-
personen sonden onderscheid van Jaaren hebbende
ouders, of staande onder voogden tot het gant vord
is astutia et illecebri souden kunnen teinduceren

Wy onderwerpen deese onse consideratien en advies gant
respectieuselyk aen Udele groot Mog: Hoogwijse,
re gedaigten en goedvinden Waar mede &c.

Conclusie voor de Heer Johan van
Heijst in Rain's actie contra
Wouter Olifant en Maria van
Heijst

Compareerde voor den Edelen Raade en Leenhove van
Brabant en Landen van overmatze Bastiaan
Nederburgh, als Procureur van Jan van Heijst Woo-
nende te Waalwijk Heijerije van S. Bosch, vader en
voogd over deszelfs minderjarige Dogter Maria van Heijst
Impetrant van Mandement van daagele. ter eenre, opende
jegens Wouter Olifant en vord. Maria van Heijst mede

Woonende aldaer gedaagdens in't voorsz. cas ten andere Zijde;
En by de middelen van 't voorsz. Mandement en andere sijer nood,
nader te deduceeren, de voorsz. Procureur in naame alsvooren
Eijsch doende concluderende, dat de eersten gedaagden sal
worden gecondemneert de seductie en Vervoeringe of ontleij-
dinge van de minderjarige Maria van Heijst de tweede
gedaagde kost en Schadeloot te repareren, en te vergoeden
alle kosten, Schaden en intressen door de voorsz. seductie, en
Vervoeringe of ontleijding gehad en geleden, of nog te hebben
en te lijden, en voorts dat leijde de gedaagdens sullen wor-
den gecondemneert sig niet de pretense trouwbeloften Gede-
byden Mandementen gemeld noijt of immermeer te mo-
gen behelpen, maar deselve als nül, nietig en van onwa-
te laten Vaaren, Mitsgades dat by Sententie van desen
Edelen Raade en Leenhove sal werden verklaart, da-
de respectieve gedaagdens noijt of immermeer me-
den anderen mogen trouwen, en alle Solemnatie van
een huwelijk nu voor als dan te weesen nül nietig
en van onwaarde, makende wel expresselyk eijsch
van kosten of tot anderen en.